

Po roce 1989 převzalo někdejší Knejzlíkovy sady jako svůj historický majetek město Přerov (Předmostí je od roku 1960 součástí Přerova). Klasické ovocnářství zde nikdy nebylo obnoveno, nicméně přirozeným vývojem porostů a extenzivní údržbou lučních ploch zde vznikla atraktivní krajina vybízející nejen k víkendovým procházkám.

Od konce 90. let minulého století tato místa pravidelně využívá v rámci výuky **Základní škola J. A. Komenského**. V roce 2000 zde otevřela asi tříkilometrovou naučnou stezku, jejíž součástí je i učebna pod širým nebem, tzv. **Školní kopec**. V témeř roce byla díky nadšencům ze spolku Predmostensis nedaleko odhalena socha mamutíka Toma. V roce 2006 všechna významná místa historie Předmostí, včetně výše uvedených, spojila naučná stezka **Předmostím až do pravěku**. Otevřena byla u příležitosti 9. ročníku turistického putování **Po stopách lovčů mamutů**, který každoročně pořádá ZŠ J. A. Komenského.

V letech 2013 a 2014 bylo vysázeno 129 okrasných stromů, z nichž každý má svého patrona, který svou účastí na výsadbě přispěl na projekty nadace Malý Noe, podporující zejména osiřelé děti. Výsadbou nese příznačný název **Libosad Malý Noe**.

Jednoznačně nejvýznamnějším partnerem města při údržbě a popularizaci Knejzlíkových sadů je v posledních letech **spolek Predmostensis**. Každoročně zde za účasti veřejnosti pořádá ruční kosení luk či roubování peckovin. V roce 2012 dokonce založením vinice na jihovýchodním svahu obnovil tradici pěstování vinné révy.

Koncem roku 2016 uspěl spolek Predmostensis s žádostí o dotaci Ministerstva životního prostředí na projekt „**Podpora biodiverzity krajinného prvku Knejzlíkovy sady a Přírodní památky Na Popovickém kopci**“. Projekt spolek zpracoval ve spolupráci se sdružením Sagittaria a finančně jej podporuje i statutární město Přerov.

Rok 2018 ve znamení jablka

Ani letos si nezapomeňte na Pochodu po stopách lovčů mamutů vyzvednut pamětní placku. Tentokrát je s motivem jablka. Placky budou vydávány každoročně až do ukončení projektu obnovy Knejzlíkových sadů v roce 2023. Nasbírejte všechny placky a poslední rok se těšte na milé překvapení.

- Ochutnejte i Vy třešně, mirabelky, jablka či hrušky z Knejzlíkových sadů.
- Poznejte zajímavá místa na trasách Pěškobusu.
- Zaposlouchejte se ve stínu starých stromů do zvuků přírody.
- Ochutnejte víno z místních hroznů.
- Vyzkoušejte si kosení louky a nasajte vůni sena.
- Pozorujte pasoucí se ovce a další zvířata.
- Podnikněte túru Po stopách lovčů mamutů a ochutnejte ovocný guláš.
- Projděte naučnou stezku a pojďte si s dětmi na „Školním kopci“.
- Udělejte si novoroční výšlap na Čekyňský kopec a občerstvěte se Na Báře.
- Vyberte si svůj strom, za kterým se budeste do Knejzlíkových sadů vracet.

Více na stránkách www.predmost.cz a www.prerov.eu

Spolek Predmostensis, z. s.

Obnovujeme Knejzlíkovy sady: 2018

„Nechť i nadále je Knejzlíkovo Předmostí Mekou poutníků, kteří nejen chlebem jsou živí, nechť je trvalým a povzbudivým příkladem všem, jimž blaho obce a občanů hlouběji tkví v srdci než mnoha obecním kupčíkům směňujícím falešný peníz zdánlivé péče o obec tam, kde je možno tvořit, zkrášlovat a činit šťastným.“

z článku Doc. Dr. Karla Kamenického
Obecní ovocné sady Josefa Knejzlíka
(časopis Rádcova práce v zahradě, na poli a ve dvorě; 1948)

Krátce z historie obecních ovocných sadů v Předmostí

Prvním impulsem pro vznik obecních sadů v Předmostí byla v polovině 20. let minulého století myšlenka, aby pozemky, které byly kousek od obce, ale na kterých byl suchopár, obci více vynášely. Nositelem této myšlenky byl významný a dlouholetý starosta Předmostí **Josef Knejzlík**.

Došlo ke scelení více než 150 měřic (téměř 30 ha) obecních pozemků. Byla založena ovocná školka, ze které byl čerpán sadbový materiál, jehož sortiment byl konzultován s předními pomology. V r. 1927 se začalo se samotnou výsadbou ovocného sadu tvořeného převážně ze švestek, jabloní, třešní a višní. Vzniklo zde i asi tříhektarové alpinum osázené skalničkami, šeríky a vinohradem. V těsné blízkosti bývalého lomu na rudku (nyní prostor vyhrazený na divadlo) byly vysazeny stromy a keře okrasné. Podél cest byla založena švestková stromořadí, z nichž část vysazovaly děti ze škol.

Na dobře viditelném místě byl vybudován **Památník ovocnému stromoví** od stavitele Ing. Aloise Pilce a akademického sochaře Františka Mádleho. Šlo o první památník, který kdy obec postavila ovocným sadům. Odhalen byl 20. srpna 1939 a společně se sady (celkem 10 000 stromů) předán občanům.

Po roce 1948 o sad pečovalo zemědělské družstvo a ovoce bylo nabízeno ke sklizni občanům. Pro svůj členitý terén byla část sadů vybrána přerovským autoklubem pro pořádání motokrosových a autokrosových závodů. První ročník motokrossu **Přerovská röle** se zde jel v červnu 1950.

Josef Knejzlík

* 1878 Horka u Třebíče
† 1952 Předmostí

Dlouholetý starosta Předmostí, poslanec Národního shromáždění, ředitel tiskárny Bartheldy a spol. Od roku 1907 vydával v Předmostí časopis *Český rolník*, později *Rádce*. Zasloužil se o rozvoj Předmostí. Pod jeho vedením byla mj. vybudována městská škola, hasičská zbrojnica a obecní kanalizace. V roce 1927 dal podnět k výsadbě ovocného sadu ve stráni kopce Žernová a zasloužil se o výstavbu víkendových chat na území staré vojenské střelnice.

O projektu Podpora biodiverzity krajinného prvku Knejzlíkovy sady a Přírodní památky Na Popovickém kopci

Během 7 let bude v prostoru bývalého sadu, na více než 10 ha krajinné zeleně, a v ochranném pásmu přírodní památky Na Popovickém kopci vhodnou formou péče podpořena populace přírodně hodnotných druhů rostlin a živočichů a potlačeny porosty invazních dřevin. Projekt realizuje spolek Předmostenzi za podpory Ministerstva životního prostředí a statutárního města Přerova. Celkové náklady na jeho realizaci v letech 2017 – 2023 budou činit 9,35 mil. Kč.

Jednotlivá opatření realizovaná v rámci projektu

Kosení – bude prováděno ručně kosou na místě bez výřezu náletových dřevin.

Sečení lehkou mechanizací – bude prováděno krovinořezem a ruční sekačkou. Plochy budou sečeny postupně, aby vznikla mozaika posečených a nesečených ploch. Neposečené plošky poslouží jako pastva a úkryt pro drobné živočichy.

Pastva – bude prováděna na dílčích plochách jako jednorázová oplútková pastva smíšeného stáda k obnově travního porostu v kombinaci se sečením, a to postupně, aby vznikla mozaika spasených a nespasených ploch.

Odstranění křoví – bude provedeno vyřezání náletových dřevin vysších než 1 metr. Pařezy budou zarovnány se zemí pro snadnější následné sečení ploch.

Odstranění výmladků dřevin – bude provedeno krovinořezem na plochách po vyřezaných dřevinách k potlačení zmlazení vyrezaných dřevin.

Likvidace invazních druhů dřevin – bude provedeno vyřezání akátu a škumpy, řezné plochy budou ošetřeny herbicidem. V následujících letech budou případně výmladky dolikvidovány.

Řez a výsadba ovocných dřevin – bude proveden zdravotní a výchovný řez. V rámci výsadeb budou použity dostupné staré místní odrůdy ovocných dřevin.

Veškeré práce budou prováděny tak, aby nedošlo k poškození chráněných druhů nebo jejich biotopů. Budou ponechávány stromy s dutinami a výletovými otvory jakož i jejich torza a hranice mrtvého dřeva u paty vybraných stromů pro podporu ohroženého hmyzu a drobných živočichů. Práce budou prováděny mimo hřízdní sezónu a bude jim předcházet průzkum s ohledem na výskyt chráněných druhů. Péče o mladé a naroubované ovocné stromky zahrnuje každoroční výchovný řez, odstranění výmladků a ochranu proti okusu.

Co se zatím podařilo?

V roce 2017 spolek realizoval nákladem téměř 2 mil. Kč následující práce:			
Stěpování stromků	200 ks	Ořez starých stromů	185 ks
Výsada stromků	50 ks	Likvidace klestu	99,4 m ³
Ošetření stromků	672 ks	Spásání – 15 ovcí, 2 kozy	2,4 ha
Odstranění výmladků	1,7 ha	Kosení, obracení, balíkování	2,15 ha
Kácení stromů, štěpkování	360 ks	Sečení, rádkování	0,75 ha
Odstranění křoví, štěpkování	3,33 ha	Aplikace herbicidu 2x ročně	0,63 ha

V roce 2018 práce pokračují v podobném duchu a dosud probíhají. 13. října, u příležitosti pořádání pochodu Po stopách lovčů mamutů, byl zahájen provoz Pěškobusu.

Co je Pěškobus?

Tak jako ve městech trasy autobusových, trolejbusových či tramvajových linek pomáhají lidem dostat se, víceméně včas a pohodlně, tam, kam potřebují, tak i na jižních svazích nejvyššího přerovského kopce mají návštěvníci k dispozici tři pěškobusové trasy, které je spolehlivě a ekologicky provedou malebnými zákolitými někdejšími Knejzlíkovými sadů. Cestující zde ani ve špičkách nehrozí zpoždění. Naopak, rychlosť přepravy si sami přizpůsobí svým potřebám. Po cestě se mohou kochat výhledy krajiny, pozorovat pasoucí se ovce nebo ochutnat různé druhy ovoce, které zde zrají od časného léta do podzimu. Na pěškobusových zastávkách, vybavených jízdním řádem, mapou a směrovkami, si může každý dle libosti odpočinout a přitom se třeba i trochu poučit či pobavit, aniž by mu hrozilo, že zmešká svůj spoj. Jízdné je dobrovolné a bude použito na obnovu Knejzlíkových sadů. Potká-li se majitel jízdenky s revizorem, bude odměněn dárkem. Vyberte si tedy svou trasu a držte se pokynů uvedených v přepravním řádu... nebo se aspoň držte za ruce.

